XIII. ARCHEOLOGINĖS MEDŽIAGOS TYRIMAI

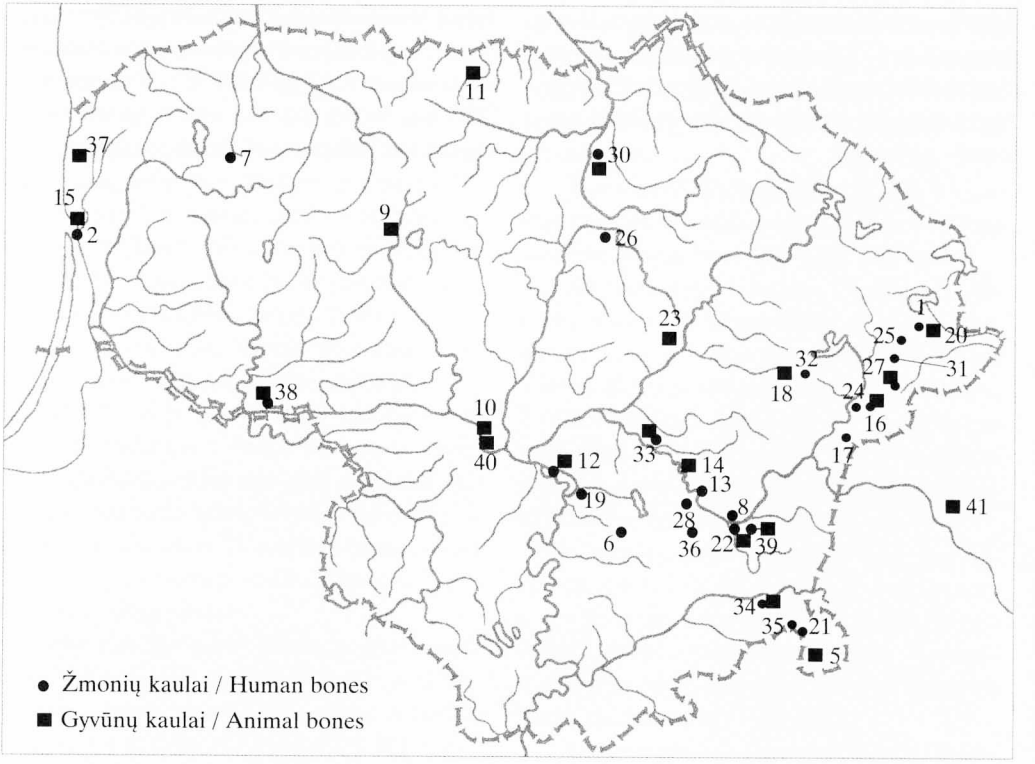

120 pav. Archeologinės medžiagos tyrimai
Fig. 120. Analyses of the archaeological materials:

1 – Ažušilė, 2 – Bandužiai, 3 – Bernotai, 4 – Degsnė–Labotiškės, 5 – Dieveniškės, 6 – Eitulionys, 7 – Grumbliai, 8 – Gudeliai, 9 – Jakštaičiai, 10 – Jaučakiai, 11 – Joniškis, 12 – Kapitoniškės, 13 – Karmazinai, 14 – Kernavė, 15 – Klaipėda, 16 – Kretuonys, 17 – Liūlinė, 18 – Luokesai, 19 – Maisiejūnai, 20 – Mažulonys, 21 – Mykoliškės–Tadaravas, 22 – Neravai–Grigiškės, 23 – Obeliai, 24 – Paduobė, 25 – Palūšė, 26 – Panevėžys, 27 – Papiškė, 28 – Popai–Vingeliai, 29 – Pučkalaukis, 30 – Pumpėnai, 31 – Rėkučiai, 32 – Rudesa, 33 – Rusių Ragas, 34 – Skubėtai, 35 – Stakai, 36 – Trakai, 37 – Užpelkiai, 38 – Viešvilė, 39 – Vilnius, 40 – Virbaliūnai, 41 – Zabožė (Baltarusija).

PRELIMINARŪS 2005 M. KASINĖJIMŲ OSTEOLOGINĖS MEDŽIAGOS TYRIMŲ REZULTATAI

Linas DAUGNORA, Vida DAUGNORIENĖ

2005 m. LVA Osteologijos laboratorijoje ištirti keli šimtai gyvūnų ir paukščių kaulų fragmentų iš 15 paminklų, kuriuose atlikti archeologiniai tyrinėjimai. Dalis medžiagos publikuota atskirais straipsniais. Medžiaga išvalyta, identifikuota. Moksline prasme vertinga osteologinė medžiaga saugoma LVA Osteologijos laboratorijos saugyklose ir prieinama tolesniems tyrimams. Pateikiame trumpą tirtos medžiagos charakteristiką.

Jakštaičių kapinynas (Šiaulių r., V. Urbanavičiaus tyrinėjimai).

Ištirti 235 kaulai, iškasti *kapuose 5, 41, 57, 93, 117, 118, 119, 163, 166, 184, 186, 187, 190, 191*. Visuose kapuose rasti vištos (*Gallus domesticus*) kaulai ar jų fragmentai.

Klaipėda, Žvejų g. (S. Sarcevičiaus 2005 m. tyrinėjimai).

Šurfas 1. Iš viso nustatyti 35 kaulai ar jų fragmentai. Galvijas (MIS–3): ragai su kaukole (1 dešinė pusė ir 1 rago fragmentas), kaukolės fragmentas (jauno gyvulio – kaulinės siūlės gerai matomos), 2 galvijo pakaušio kaulai (MIS–2), labai jauno galvijo (3–5 mėnesių) raginė atauga (su kirčiais) ir kaukolės fragmentas, 3 apatiniai žandikauliai (dešinė pusė), 2 apatiniai žandikauliai (kairė pusė, P_4 patologija – netaisyklinga trintis), atlantas (pirmasis kaklo slankstelis) (kirstas per sagitalinę plokštumą), antrasis kaklo slankstelis (kirstas), 2 juosmens slanksteliai (kirsti per sagitalinę plokštumą, diskai atitrūkę), mentės fragmentas, stipinkaulio fragmentas (kairė koja), plaštakos distalinė dalis, pėdos kaulas (kairė koja), plaštaka (dešinė koja). Avis / ožka: 2 apatiniai žandikauliai (dešinės ir kairės pusės, MIS–2), apatinio žandikaulio dešinė pusė (18–24 mėnesių amžiaus), ožio raginė atauga (dešinės pusės, kirsta). Kiaulė: apatinis žandikaulis (kairė pusė, 8–12 mėnesių amžiaus), apatinis žandikaulis (dešinė pusė, 7–13 mėnesių amžiaus) (gali būti vienas individas), viršutinio žandikaulio kairė pusė (suaugusio gyvulio – per 36 mėnesius), 2 dubens kaulo fragmentai, 4 šonkaulių fragmentai, blauzdikaulio fragmentas (kirstas), vamzdinio kaulo fragmentas.

Vilnius, L. Stuokos Gucevičiaus g. 11 (R. Jonaičio ir V. Vainilaičio 2003 m. tyrinėjimai).

Kumelės kaukolė – 6 m., 5 m. arklio kaukolė, arklio kaukolė – 12 m., 13 m. arklio kaukolė apatinis arklio žandikaulis (*mandibula*) – 18 m., keturios kiaulių kaukolės, 4 galvijo kaukolės fragmentai, galvijo kaklo, juosmens slankstelių fragmentai, petikaulis, dilbio kaulai, dubens kaulų fragmentas, blauzdikaulis, petikaulio galvutė, petikaulio distalinė epifizė, pėda, plaštaka, du šonkaulių fragmentai, 4 poros ožio ragų, 4 avies / ožkos apatinio žandikaulio fragmentai, mentės fragmentas, alkūnkaulio fragmentas, naga (III pirštakaulis), krūtinės slankstelio fragmentas, stipinkaulio distalines epifizės fragmentas, šlaunikaulio galvutė, blauzdikaulio fragmentas, plaštaka, pėda.

Viešvilė (Jurbarko r., U. Budvydo tyrinėjimai).

Kapas 6. 2 kaulų fragmentai (deginti).

Kapas 9. Iš viso 14 fragmentų: ožio pakauškaulio dalis (*os occipitale*), ožio (?) krū-

minio danties fragmentas, krūtinės skyriaus slankstelio fragmentas, slankstelio fragmentas, 10 nenustatytų fragmentų.

Prie kapo 9. Iš viso 6 fragmentai: pirmojo kaklo slankstelio fragmentas (jaunos kiaulės?).

Kapas 10. Iš viso 5 fragmentai: galvijo kaukolės (*basis ossis occipitale*) fragmentas, galvijo kaukolės (*condylus occipitale*) fragmentas (MIS–1).

Kapas 13. 1 kaulo fragmentas.

Joniškio bažnyčia (E. Vasiliausko tyrinėjimai).

Š–1, *10–80 cm gylis.* Avies / ožkos pėdos kaulas (dešinė pusė), galvijo apatinio žandikaulio fragmentas (kairė pusė), naminės žąsies (*Anser domesticus*) sudėtinis plaštakos kaulas (*carpometacarpus*). Kitų penkiolikos kaulų fragmentų gyvūnų rūšis nenustatyta.

Š–1, *80–120 cm gylis.* Galvijo I pirštakaulis (sąnarinio paviršiaus patologija), arklio šonkaulio fragmentas, avies / ožkos 3–5 kaklo slankstelis, dubens kaulo fragmentas (avis / ožka?).

Š–1, *80 cm gylis.* Labai jauno (1–3 mėnesių) galvijo šlaunikaulio kūnas (abi epifizės atitrūkusios).

Š–1, *120–140 cm gylis.* Galvijo plaštaka (kairė koja), avies blauzdikaulio distalinė dalis (dešinė koja), avies / ožkos blauzdikaulio proksimalinė dalis (epifizė atitrūkusi, amžius iki 24–36 mėnesių), avies / ožkos mentės fragmentas (kairė koja), arklio I pirštakaulis, naminės žąsies (*Anser domesticus*) pastaibis (*tarsometatarsus*), lokio (?) (*Ursus arctos*) kulno kaulo fragmentas, 4 nenustatyti fragmentai.

Vilnius, Pamėnkalnio g. 7 (2001 m. tyrinėjimai).

Šurfas 4, *iki 1,5 m gylis.* Galvijo petikaulio tolimoji dalis (dešinė koja), vamzdinio kaulo kūnas (pjautas).

Šurfas 4, *apie 2,45 m gylis.* Kiaulės viršutinio žandikaulio fragmentas su dantimi – iki 36 mėnesių.

Šurfas 4, *2,1 m gylis.* Galvijo kairės kojos kulnikaulis, galvijo antrasis kaklo slankstelis.

Šurfas 4, *2,66 m gylis.* Arklio plaštaka, pirmasis pirštakaulis (čiurna), kairės kojos petikaulis, dilbio kaulas (kairė koja), galvijo pėdos kaulas (distalinė dalis), viršutinio žandikaulio fragmentas su krūminiais dantimis, kairės pusės apatinis žandikaulis su krūminiais dantimis (P_4 kalasi pro kaulą – jaunesnis nei 28 mėnesių amžiaus).

Šurfas 4, *2,15 m gylis.* Ožkos / avies kairės pusės apatinis žandikaulis (dantų patologija).

Šurfas 4, *1,9 m gylis.* Avies kaukolės fragmentas (kiaušo dalis).

Šurfas 4, *iki 1,19 m gylis.* Šuns apatinis žandikaulis (dantų patologija), galvijo juosmens slankstelis (kirtimo žymės), petikaulis (kirtimo žymės), šlaunikaulis (kirtimo žymės), petikaulio distalinė dalis, pirmasis kaklo slankstelis (kirstas), kaukolės fragmentas.

Jaučakiai (Kauno r., D. Balčiūno 2005 m. tyrinėjimai).

Perkasa 13, *duobė 33.* Arklio šokikaulis, galvijo šokikaulis, blauzdikaulio distalinė dalis (2 fragmentai, MIS–2), pėdos kaulo fragmentas, kiaulės blauzdikaulio fragmentas (kairė koja), atrajotojo kaukolės fragmentas, tauro (?) (*Bos primigenius*) blauzdikaulio fragmentas, šonkaulio fragmentas, 12 nenustatytų fragmentų.

Perkasos 13, 14, *duobė 28.* 2 šerno / kiaulės iltys (MIS–2), kiaulės kairės kojos mentė su kirtimo žymėmis, kiaulės šonkaulio fragmentas, kiaulės I pirštakaulis, kiaulės / šerno plaštaka (distalinė epifizė atitrūkusi – amžius iki 24 mėnesių), 2 galvijo šonkaulių fragmentai (vienas turi uždegimo požymių), galvijo juosmens slankstelio fragmentas, 3 nenusta-

tyti kaulų fragmentai.

Perkasa 14, *duobė 37*. Kiaulės plaštaka (distalinė epifizė atitrūkusi – iki 24 mėnesių amžiaus), galvijo petikaulio distalinė dalis (dešinė koja), galvijo pirštakaulis, 2 nenustatyti fragmentai.

Perkasa 14, *duobė 38*. Galvijo apatinio žandikaulio fragmentas su pieniniu dantimi (ne vyresnis kaip 12 mėnesių).

Perkasa 15, *duobė 43*. Stipinkaulio fragmentas (galvijo?), kiaulės / šerno viršutinis krūminis dantis M^3 su žandikaulio dalimi.

Perkasa 16, *duobė 45*. Galvijo blauzdikaulio fragmentas.

Perkasa 16, *duobė 47*. Kiaulės klubaduobė, arklio apatinis krūminis dantis (M_3), galvijo stipinkaulio proksimalinė dalis (kairė koja), 8 nenustatyti fragmentai.

Papiškė (V. Kliaugaitės 2004 m. tyrinėjimai)

Perkasa 9. Iš viso 3 kaulų fragmentai: kairės pusės petikaulis (2 fragmentai), dubens kaulo dalis (dešinė pusė, avis / ožka?).

Perkasa 9, *kv. 7A, apie 125 cm gylis*. Plaštakos / pėdos kaulo kūnas (arklio?).

Perkasa 11/2, *kv. 24F, apie 60 cm gylis*. Galvijo krūminis dantis M_3 (apatinis žandikaulis).

Perkasa 14, *krosnis*. Galvijo apatinis krūminis dantis M_3, viršutinis krūminis dantis (M^1 ar M^2), viršutinis krūminis dantis, 2 apatiniai krūminiai dantys, kaplio (premolaro) fragmentas, viršutinis dantis P^2 (galvijų MIS–2 (pagal dantis)), 3 galvijo apatinio žandikaulio fragmentai, 2 mentės fragmentai, petikaulio fragmentas, kiaulės dešinės pusės petikaulio kūnas, 49 nenustatyti smulkūs fragmentai.

Perkasa 24, *kv. 1BC, krosnis*. 2 fragmentai, vienas iš jų kaukolės kaktikaulio (galvijo?).

Perkasa 25, *juoda duobė*. Iš viso 24 kaulų fragmentai ar dantys: galvijo alkūnkaulis (dešinė pusė), 2 krūminio danties fragmentai, 2 vamzdinių kaulų fragmentai, kiaulės alkūnkaulis (dešinė pusė), kiaulės apatinis priekinis dantis, viršutinis krūminis dantis M^2, 4 šonkaulių fragmentai, kiaulės (?) šeivikaulio fragmentas.

Perkasa 29. Antrasis kaklo slankstelis (šuo?).

Perkasa 32, *kv. 26C, apie 12 cm gylis*. 4 arklio krūminiai dantys (P^2, P^3, P^4, pieniniai).

Bernotai (Vilniaus r.).

Perkasa 4, *j. sl. kv. 16–17*. 5 vamzdinių kaulų fragmentai, 2 kiaulės krūminio danties fragmentai, 4 galvijo krūminio danties fragmentai, plaštakos / pėdos tolimojo galo skridinio fragmentas (?).

Obeliai (Ukmergės r., V. Urbanavičiaus 1981 m. tyrinėjimai).

Kapas 16. 2 šuns kaukolės fragmentai, 2 apatiniai žandikauliai, 2 blauzdikauliai (dešinės ir kairės kojos), 2 šlaunikauliai (dešinės ir kairės kojos), kojos petikaulis, 2 stipinkauliai (dešinės ir kairės kojos), 5 plaštakos ir pėdos kaulai (MIS–1).

Kapas 125. 2 šlaunikaulio fragmentai (dešinės ir kairės kojos), 2 vamzdinių kaulų fragmentai (jaunų gyvulių).

Kapas 137, sampilas. Kiaulės dešinės pusės petikaulis (proksimalinė epifizė atitrūkusi, amžius – 42 mėnesiai).

Perkasa 4, *laužavietė (?), kv. 23–27 A, B*. Vieno smulkaus graužiko skeleto kaulai (26 fragmentai, 2 petikauliai, 1 apatinis žandikaulis, dubens kaulas, plaštakos, pėdos kaulai).

Perkasa 11, *kv. 29–30 B*. Arklio kairės kojos distalinė blauzdikaulio dalis, lokio (*Ursus arctos*) alkūnkaulio fragmentas.

Perkasa 23, *duobė 27*. 4 kaulų fragmentai (2 iš jų šonkaulių fragmentai).

Perkasa 24, *duobė kv. 16–18 A*. 13 degintų fragmentų (4 vamzdinių kaulų fragmen-

tai), 3 nedeginti kaulai (tarp jų dubens kaulo fragmentas), arklio iltis ir krūminis dantis.

Vilnius, Rotušės aikštė (A. Puškoriaus 2001–2005 m. tyrinėjimai).

Perkasa 2, *juod. sl. 8, kv. E1 – 3, 0,85 m gylis*. 2 galvijo dešinės kojos pėdos kaulai (MIS–2), kairės kojos kulnikaulis, šonkaulio fragmentas (kirtis), dešinysis apatinis žandikaulis, 9 nenustatyti fragmentai.

Perkasa 3, *juod. sl. 8, kv. AB 1–4, 1–1,15 m gylis*. Galvijo kairysis apatinis žandikaulis (amžius – 24 mėnesiai), 2 pėdos fragmentai (MIS–2), klubaduobė (patologija), apatinis žandikaulis, dešinės kojos petikaulio kūnas, dešinės kojos plaštaka (artimoji dalis), kairės kojos pėda (artimoji dalis), dešinės kojos pėda (distalinė dalis), dešinės kojos petikaulis (distalinė dalis), antrasis kaklo slankstelis, 8 pirmieji pirštakauliai, 4 antrieji pirštakauliai, nagos kaulas, krūminis dantis M_3, krūminis dantis M_1, kulnikaulis, centrinis kulno kaulas (*os tarsi centroquartale*), petikaulio fragmentas, 2 šokikauliai, dubens kaulo fragmentas, šonkaulis, slankstelio kūnas, ožkos / avies dešinės kojos petikaulio dalis, antrasis kaklo slankstelis, 2 ožkos kairės kojos blauzdikauliai (MIS–2), ožkos / avies dešinės kojos stipinkaulis, 2 ožio rago kaulinės ataugos (pjautos, MIS–1), ožio rago kaulinė atauga (pjauta), ožkos / avies dešinės kojos petikaulis, ožkos / avies dešinės kojos pėdos kaulas, 3 nenustatyti fragmentai.

Perkasa 4, *juod. sl. 8, kv. B4, 1,35 m gylis*. Galvijo kairės kojos pėdos kaulo distalinė dalis, plaštaka (distalinė dalis), pirmasis pirštakaulis.

Plotas 3. *0,6–0,8, iki įžemio*. Galvijo raginė atauga, 2 ožio raginės ataugos (matyti kirčiai ir pjūviai pamatinėje dalyje), vamzdinio kaulo fragmentas, paukščio petikaulio diafizė. *0,6–0,7 m*. Galvijo mentės distalinė dalis (dešinė koja).

Joniškis, Žemaičių g. 9 (E. Vasiliausko tyrinėjimai).

P. 1, D. 2, *kv. 8–C, 130–140 cm, XVI–XVII a. aukojimo (?) duobė*. Kiaulės kaukolė (suaugusios) ir viršutinio žandikaulio fragmentas (MIS–2), galvijo stipinkaulio proksimalinė dalis (kairė koja), 7 mentės fragmentai, dešinės pusės mentė, krūminis dantis, apatinio žandikaulio fragmentas, 2 dešinės kojos petikaulio distalinės dalys (MIS–2), dubens kaulo *symphysis pelvina* (kirsta), blauzdikaulio fragmentas, krūtinės slankstelio keterinė atauga, 18 nenustatytų fragmentų (kai kur kirčių žymės), kaukolės fragmentas, mentės fragmentas, 8 vamzdinių kaulų fragmentai, 3 slankstelių fragmentai, 12 šonkaulių fragmentų (matyti kirčių žymės).

Kv. 7 C–D/D, Nr. 1, 147 cm gylis, XVI a. pabaiga – XVII a. Arklio kaukolė (4,5–5 m. amžiaus kumelė?), avies / ožkos kairės kojos plaštaka, plaštakos skridinys (23–30 mėnesių), 2 kaklo slanksteliai, pirmasis pirštakaulis, jauno galvijo dešinės kojos dilbio kaulas (jaunesnis nei 42–48 mėnesiai), 7 kaukolės fragmentai, 3 apatinio žandikaulio fragmentai (vienas kirstas), kairės pusės apatinis žandikaulis (24–28 mėnesių), 2 mentės fragmentai (vienas – kairės kojos), šlaunikaulio fragmentas, stipinkaulio fragmentas, plaštakos / pėdos distalinės dalies fragmentas, naga, kiaulės petikaulis (kairės kojos), šlaunikaulis (kairės kojos, labai jauno individo), vamzdinio kaulo fragmentas, 4 šonkaulių fragmentai, 2 dubens kaulo fragmentai (galbūt galvijo?).

P. 1, *kv. 5–5,5 I, J, 60–80 cm (grindinio lygis)*. Žąsies dešinės kojos petikaulis, raktikaulio fragmentas, arklio kairės kojos petikaulis, galvijo dilbio fragmentas, 2 vamz-

dinių kaulų fragmentai, krūtinės slankstelio fragmentas, kaklo slankstelio fragmentas, du viduriniai pirštakauliai, 2 nagų fragmentai, 2 mentės fragmentai (vienas – dešinės pusės), 4 kaukolės fragmentai, poliežuvinio kaulo fragmentas, 5 šlaunikaulio fragmentai (vienas – dešinės pusės, apie 42–48 mėnesių amžiaus), 4 pėdos fragmentai (dešinės ir kairės pusės, MIS–3), 2 plaštakos (viena kairės kojos proksimalinė dalis su kirčio žymėmis, kita – dešinės kojos fragmentas), juosmens slankstelio fragmentas, krūtinės slankstelis (kirstas skersai), 2 apatinio žandikaulio fragmentai (dešinės ir kairės pusės), dešinės pusės sveikas žandikaulis su oligodontija (iš viso MIS–3), petikaulio skridinys, dešinės pusės mentės fragmentas, dešinės pusės blauzdikaulio distalinė dalis ir fragmentas (MIS–2), šlaunikaulio fragmentas, petikaulio fragmentas, premolaras, kiaulės juosmens skyriaus slankstelis (kirstas), labai jaunos kiaulės kairės pusės mentės fragmentas, paršelio kaukolės fragmentas, kiaulės iltie fragmentas, dešinės pusės petikaulio fragmentas, avies / ožkos dešinės kojos petikaulio fragmentas, 2 krūminiai dantys, pėdos fragmentas, juosmens slankstelio fragmentas (kirstas), šlaunikaulio fragmentas, kaukolės fragmentas, 12 nenustatytų kaulų fragmentų (tarp jų – 2 kaukolės fragmentai, 2 dubens fragmentai), 32 šonkaulių fragmentai.

P. 1, *kv. 5–6 A, D, Nr. 3, XVII a., 160–195 cm gylis*. Iš viso 131 fragmentas. Tauriojo elnio (?) viršutinio žandikaulio fragmentas, avies / ožkos kairės pusės apatinio žandikaulio fragmentas (18–24 mėnesiai), 2 dantys (premolarai), kairės pusės apatinio žandikaulio fragmentas (24 mėnesiai), avies dešinės pusės apatinis žandikaulis, avies / ožkos gomurikaulio fragmentas, galvijo kairės pusės apatinis žandikaulis, 2 kaukolės fragmentai, dešinės pusės apatinio žandikaulio fragmentas, krūminio danties fragmentas, poliežuvinio kaulo fragmentas, kiaulės viršutinio žandikaulio dalis su 3 premolarais, 3 avies / ožkos kaklo slanksteliai (vienas kirstas), krūtinės slankstelis (kirstas pusiau), galvijo krūtinės skyriaus slankstelis (diskas atirūkęs), juosmens slankstelis, 2 krūtinės skyriaus slankstelių keterinės ataugos, atitrūkęs slankstelio diskas, galvijo dešinės pusės mentė, dešinės pusės gūžduobės fragmentas, 4 dubens kaulų fragmentai, petikaulio fragmentas, blauzdikaulio fragmentas, pėdos kaulo distalinė dalis, plaštakos kaulo distalinė dalis, dešinės kojos pėdos kaulo fragmentas, 3 vamzdinių kaulų fragmentai, avies / ožkos dešinės kojos mentė, 2 pirštakauliai, kiaulės kairės pusės stipinkaulis (42 mėnesių), 2 plaštakos kaulo fragmentai, 28 nenustatyti fragmentai, 35 šonkaulių fragmentai, 2 plaštakos kaulai, stipinkaulio fragmentas, 4 mentės fragmentai ir dešinės pusės fragmentas (kirtis).

Užpelkių kapinynas (Kretingos r., A. Bliujienės tyrinėjimai).

Kapas 1. Žirgo dantys M_3, M_2 (2 vnt.) (MIS – 1), galvijo kaplys P^3 (viršutinio žandikaulio).

Virbaliūnų senovės gyvenvietė (Kauno r., D. Balčiūno 2005 m. tyrinėjimai).

Perkasa 5, *duobė 10*. Kiaulės viršutinio žandikaulio fragmentas su dantimi M^2, nenustatytos rūšies šlaunikaulio fragmentas, 3 nenustatyti fragmentai, 2 dantų fragmentai.

Perkasa 6, *duobė 16*. Galvijo krūminio danties fragmentas, avies / ožkos blauzdikaulio distalinė dalis (kairė koja), avies / ožkos (?) stipinkaulio fragmentas (kūno dalis), atrajotojo (?) dubens kaulo fragmentas, 3 vamzdinių kaulų fragmentai.

Perkasa 11, *duobė 40*. 3 galvijo krūminiai dantys (viršutinis žandikaulis).

Perkasa 12, *duobė 48*. Šerno apatinio žandikaulio iltis, nenustatytos rūšies krūtinės slankstelis, šonkaulio fragmentas, apatinio žandikaulio fragmentas, vamzdinio kaulo fragmentas.

Perkasa 15, *sluoksnis 1*. Arklio plaštakos kaulas (kairė koja), 3 krūminio danties fragmentai, galvijo krūminio danties fragmentas, atrajotojo krūminio danties fragmentas, avies / ožkos kulnakaulis (kairė koja).

Perkasa 16, *sluoksnis 1*. Arklio apatinio žandikaulio krūminis dantis.

Perkasa 17, sluoksnis 6. 3 galvijo krūminio danties fragmentai, vamzdinio kaulo fragmentas.

Perkasa 18, *Nr. 50., Kr. 2, vidaus užpylimas*. 2 galvijo viršutiniai krūminiai dantys.

Perkasa 18, *sluoksnis 1*. Šuns krūminis dantis (M1), galvijo krūminis dantis.

Perkasa 18, *sluoksnis 3*. Galvijo plaštakos fragmentas, krūminio danties fragmentas, vamzdinio kaulo fragmentas.

Perkasa 19, *sluoksnis 2*. 3 arklio krūminio danties fragmentai (vieno danties), nenustatytas kaulo fragmentas.

Vilnius, Malūnų g. 6 (2004 m. L. Kvizikevičiaus, S. Sarcevičiaus tyrinėjimai).

Plotas 1, *kv. 12/B, C, medinio rentinio vidus, turinys iki grindų*. Galvijo kairės kojos dilbio kaulas (kirstas), dešinės kojos petikaulis (kirstas) 3 apatinių žandikaulių fragmentai (2 vieno individo, MIS–2), apatinio žandikaulio fragmentas, viršutinio žandikaulio fragmentas, 4 artimieji pirštakauliai, dešinės kojos plaštaka, kairės kojos pėda.

Plotas 1, *kv. 12/K, L, duobė įžemyje, 240–290 cm gylis, su grublėta ir XIV–XV a. keramika, su radiniais 2039–2054*. Arklio kulnikaulis, šokikaulis, centrinis kulno kaulas, trečiasis kulno kaulas, I pirštakaulis, dubens kaulo fragmentas, kiaulės kairės pusės apatinis žandikaulis (amžius iki 17 mėnesių), viršutinio žandikaulio fragmentas, 2 mentės fragmentai, kairės pusės dubens kaulo fragmentas, alkūnkaulio fragmentas, stipinkaulis, 2 galvijo dilbio kaulų fragmentai (to paties gyvulio), dubens kaulo fragmentas (patologija), dubens kaulo fragmentas, kairės kojos kulnikaulis, plaštakos fragmentas, apatinio žandikaulio fragmentas, avies / ožkos kairės kojos petikaulio fragmentas, 9 nenustatyti kaulų fragmentai.

Plotas 1, *kv. 12/K, L, duobė įžemyje, 240–290 cm gylis, su grublėta ir XIV a. keramika*. Galvijo dešinės kojos pėdos kaulas, arklio kairės kojos pėdos kaulas, arklio kairės kojos blauzdikaulio fragmentas.

Plotas 2, *duobė įžemyje, šalia R pjūvio*. Galvijo klubaduobė (su patologija), dubens kaulas (su kirčiais), stipinkaulio fragmentas, kiaulės dešinės kojos stipinkaulis, plaštakos / pėdos fragmentas, jauno paršiuko dešinės pusės apatinis žandikaulis (2–7 savaičių amžiaus), 3 nenustatyti vamzdinių kaulų fragmentai (su kirčių žymėmis), 4 šonkaulių fragmentai.

Plotas 1, *kv. 11, 12, duobė perkasos PV kampe, įžemyje, 200–225 cm gylis, žemiau 0 taško, su XIV–XV a. keramika, su radiniais 2023–2038*. 2 galvijo kryžkaulio fragmentai, kairės kojos petikaulio distalinė dalis, kairės kojos petikaulio fragmentas, dešinės kojos mentė su kirčių žymėmis, dubens kaulo fragmentas.

Plotas 1, *kv. A–E 4, 5, 0,6–0,7 m gylis, su radiniais 1014–1125*. Galvijo kaulinė rago atauga.

PRELIMINARY RESULTS OF OSTEOLOGICAL ANALYSIS OF THE MATERIALS FOUND IN THE YEAR 2005

In 2005 several hundred of animal and bird bones found at different archaeological sites and dating to the Iron Age, the Middle Ages and the Modern Times were investigated in the Osteological Laboratory at the Department of Anatomy and Physiology of the LVA. The osteological materials excavated during archaeological expeditions are stored in the depots of the Osteological Laboratory of the LVA.

PRELIMINARŪS DEGINTINĖS ZOOARCHEOLOGINĖS MEDŽIAGOS TYRIMŲ REZULTATAI

Linas DAUGNORA, Kristiina MANNERMAA, Vida DAUGNORIENĖ, Laurynas KURILA, Valdas STEPONAITIS

Iš VU MF Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros gauta degintinių kapų osteologinė medžiaga. Medžiagą pateikė R. Jankauskas ir L. Kurila. Didžioji dalis gautų gyvūnų kaulų atrinkti peržiūrint ankstesnių archeologinių tyrinėjimų metu sukauptą Rytų Lietuvos pilkapių degintinių kapų medžiagą. Dauguma atrinkti iš osteologiškai identifikuotų žmonių kapų (žr. p. 415–424). Moksliniu požiūriu vertinga osteologinė medžiaga saugoma LVA Osteologijos laboratorijos saugyklose ir prieinama tolimesniems tyrimams. Atlikus jos analizę, gauti tam tikri rezultatai, kurie skelbiami šiame straipsnyje.

Ištyrus Kretuonyse, Neravuose–Grigiškėse ir Kapitoniškėse iškastą medžiagą nustatyti vištinių būrio, greičiausiai – tetervinų (*Tetrao tetrix*) šeimos, atstovų kaulai, vandeninių vištelių šeimos (*Rallidae*) bei laukio / nendrinės vištelės (*Fulica atra* / *Gallinula chloropus*) kaulai. Nustatytas gulbių genčiai (*Cygnus sp.*) priklausančio paukščio dešinės kojos pastaibis. Būtina atkreipti dėmesį, kad identifikuoti ir žinduolių kaulai, pvz., lokio (*Ursus arctos*) pirštakaulis (Neravai–Grigiškės) ar pavieniai arklio, avies / ožkos ar kiaulės / šerno kauliukai. Analizuojant degintinius kapus, nustatyti ir pavieniai kiaulei / šernui priklausantys dantys (Skubėtai). Taigi visuomet tyrinėjant degintinius kapus būtina atlikti osteologinę analizę.

Analizuojant anksčiau ištirtus degintinius žirgų kapus, patvirtinta archeologų nuomonė, kad dalyje kapų palaidoti sudeginti žirgai. Tik kai kada kelia abejonių mažas kaulų kiekis.

Paduobės–Šaltaliūnės III pilkapyne 2005 m. tyrinėjo archeologas V. Steponaitis. Pilkapyno teritorijoje tarp pilkapių rasti du degintiniai kapai ir pavienių degintinių kauliukų bei archeologinių radinių šių kapų aplinkoje. Perkasoje 2 iki 10–15 cm gylio surinkti atsitiktiniai degintiniai kauliukai, užšifruoti atskirais kvadratais. Buvo ryški viena ištisinė dėmė. Giliau rastas *degintinis kapas 1*, 50 cm nuo jo – segė ir dar degintinių kauliukų (kv. C, D – 4, 5), gali būti, kad tai tas pats vienas degintinis kapas 1, galbūt – kito kapo fragmentai, bet kauliukų labai nedaug. Be to, kv. D – 2, 3 išryškėjo perkasta duobė su dideliu kiekiu de-